

СИЛАБУС ДИСЦИПЛІНИ «ОСНОВИ ЛІСОЕКСПЛУАТАЦІЇ»

Ступінь вищої освіти - Бакалавр

Спеціальність: 205 «Лісове господарство»

Освітня програма: «Лісове господарство»

Рік навчання 3, 4, семестр 6, 8

Форма здобуття вищої освіти: денна, заочна

Кількість кредитів ЄКТС: 7

Мова викладання: українська

Лектор курсу

Контактна інформація
лектора (e-mail)

доц., канд. с.-г. наук Сендонін Сергій Євгенович

s.e.sendonin@nubip.edu.ua

Сторінка курсу в elearn

<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=1273>

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Лісокористування є одним з найдавніших видів трудової діяльності в людському суспільстві, має велике значення та давню історію. Лісоексплуатація є важливою частиною лісокористування, яка включає питання техніки і технології заготівельних робіт, первинної обробки та раціонального використання деревини. Основа правил лісокористування полягає в забезпеченні безперервного користування лісом, що дає можливість інтенсифікувати господарство та сприяє повному використанню продуктивності лісів.

Вивчення дисципліни забезпечує студентів теоретичними та практичними знаннями з питань техніки та технології заготівлі деревини, її первинної обробки, способів зберігання та раціонального використання.

Набуття компетентностей:

Інтегральна компетентність (ІК)

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі лісового і мисливського господарства або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів лісівничої науки і характеризується комплексністю та відповідністю природних зональних умов.

Загальні компетентності (ЗК):

- ЗК7. Знання та розуміння предметної області та розуміння професії;
- ЗК8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- ЗК9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;
- ЗК11. Навички здійснення безпечної діяльності.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):

- СК1. Здатність застосовувати знання і уміння лісівничої науки й практичний досвід ведення лісового господарства;
- СК4. Здатність аналізувати стан дерев, лісостанів, особливості їх росту і розвитку на основі вивчення дослідних даних, літературних джерел та нормативно-довідкових матеріалів;
- СК6. Здатність вибрати типове обладнання та інструменти для вирішення сформульованого завдання, а також оцінити економічну ефективність його виконання;

- СК10. Здатність організувати роботу малих колективів виконавців.

Програмні результати навчання (ПРН):

- ПРН4. Володіти базовими гуманітарними, природничо-науковими та професійними знаннями для вирішення завдань з організації та ведення лісового господарства;
- ПРН5. Розуміти і застосовувати особливості процесів росту і розвитку лісових насаджень, теорії та принципи ведення лісового і мисливського господарства для вирішення завдань професійної діяльності;
- ПРН6. Здійснювати підбір і використання необхідного обладнання, інструментів для організації виробничого процесу з урахуванням екологічних, технічних та технологічних можливостей;
- ПРН7. Застосовувати законодавчі акти, нормативно-довідкові матеріали, організаційно-управлінську документацію з організації та ведення лісового і мисливського господарства, знання з економіки та права для забезпечення ефективної виробничої діяльності;
- ПРН14. Виконувати чітко та якісно професійні завдання, удосконалювати технологію їх виконання та навчати інших;
- ПРН16. Організувати результативні та безпечні умови праці.

СТРУКТУРА КУРСУ

Тема	Години (лекції/ практичні/ самостійні роботи)	Результати навчання	Завдання	Оцінювання, балів
Модуль 1. «Технологія лісозаготівельних робіт. Звалювання дерев, первинна переробка деревини»				60-100
Тема 1. «Вступне заняття»	1/0/6	<i>Знати</i> задачі, зміст та структуру курсу, його роль в системі підготовки фахівців лісового господарства.	Підготовка до лекцій (попереднє ознайомлення з лекцією та презентацією до лекції в elearn).	Виконання та здача практичних робіт – 0-25.
Тема 2. «Загальні питання лісоексплуатації»	1/0/6	Зв'язок курсу з суміжними дисциплінами. Знати сучасний стан і перспективи розвитку лісозаготівельного виробництва.	Виконання та здача практичних робіт в elearn з обов'язковим усним захистом.	Модульна тестова контрольна робота в elearn – 0-65.
Тема 3. «Загальні відомості про механічну обробку деревини»	1/0/6	Знати порядок проведення контролю за технікою і технологією виконання лісозаготівельних робіт.	Виконання самостійної роботи (завдання в elearn).	Самостійна робота – 0-10.
Тема 4. «Лісосічні роботи»	1/4/8	Розуміти сфери використання бензомоторних інструментів.	Підготовка та написання модульної контрольної роботи (тести в elearn)	
Тема 5. «Звалювання дерев»	2/4/8	Знати загальну будова, принцип дії, технічні характеристики, особливості конструкції технологічного обладнання.		
Тема 6. «Очищення дерев від гілок»	1/4/8	Знати способи та класифікацію технічних засобів для очищення дерев від гілок, конструкцію, принцип роботи самохідних гілкорізальних машин, особливості будови технологічного обладнання, схеми роботи гілкорізальних машин, техніку безпеки при виконанні робіт. Розрізняти основні поняття про технологічні процеси лісозаготівельного виробництва. Обґрунтовувати ефективні форми організації праці, визначити техніко-економічні показники і аналізувати результати розрахунків. Розрізняти способи механічної обробки деревини та види різання.		

Тема	Години (лекції/ практичні/ самостійні роботи)	Результати навчання	Завдання	Оцінювання, балів
		Застосовувати способи та технології звалювання дерев моторними інструментами та машинами. Аналізувати вплив лісозаготівельного устаткування на довкілля. Проводити розрахунок продуктивності моторних інструментів та встановлювати шляхи щодо її підвищення.		
Модуль 2. «Трелювання, транспортування деревини, технологія верхньо- та нижньоскладських робіт»				60-100
Тема 7. «Трелювання деревини»	1/6/10	Знати особливості та класифікацію способів трелювання деревини.	Підготовка до лекцій (попереднє ознайомлення з лекцією та презентацією до лекції в elearn).	Виконання та здача
Тема 8. «Верхні склади та навантажувальні пункти»	1/4/6	<i>Вітати</i> розуміти організацію лісозаготівель та підсочного виробництва. Розрізняти оптимальні схеми розташування волоків, проводити розрахунок середньої відстані трелювання.	Виконання та здача практичних робіт в elearn з обов'язковим усним захистом.	практичних робіт – 0-20.
Тема 9. «Організація робіт при лісозаготівлях. Транспорт (вивезення деревини)»	1/0/6	Використовувати формули для розрахунку продуктивності трелювальних машин. Встановлювати запаси деревини на верхніх складах.	Виконання самостійної роботи (завдання в elearn).	Модульна тестова контрольна робота в elearn – 0-70.
Тема 10. «Нижньоскладські роботи»	1/4/6	Проводити облік та зберігання лісопродукції. Застосовувати засоби безпеки при виконанні навантажувальних та інших робіт на верхніх складах. <i>Знати</i> загальні положення, значення та класифікацію транспорту, транспортне освоєння лісосировинної бази.	Підготовка та написання модульної контрольної роботи (тести в elearn)	Самостійна робота – 0-10
Тема 11. «Технологічні потоки на нижніх складах»	1/0/6	Знати класифікацію лісових складів та їх призначення. Розуміти технологічні процеси, види робіт, що виконуються на нижніх складах. Організацію робіт при вивозі деревини.		

Тема	Години (лекції/ практичні/ самостійні роботи)	Результати навчання	Завдання	Оцінювання, балів
Тема 12. «Основи підсочки та лісохімічної переробки деревини»	1/0/5	<p>Знати біологічні основи підсочки, організацію підсочного виробництва та хімічну переробку деревини.</p> <p><i>Вміти</i> розрізняти види сухопутного транспорту та галузі їхнього використання.</p> <p>Аналізувати тяговий та причіпний склад, основні елементи та параметри автопоїздів.</p> <p>Аналізувати основні показники роботи лісопромислових складів.</p> <p>Встановлювати за стандартами розміри та якість лісопродукції.</p> <p>Проводити маркірування, сортування, складування, обмір, облік круглих лісоматеріалів.</p> <p><i>Використовувати</i> формули для розрахунку рейсового навантаження та маси автопоїзда.</p> <p><i>Використовувати</i> раціональне ведення підсочного виробництва, використовуючи при цьому передові технології.</p>		
Можливість отримання додаткових балів:	Додаткові бали можна отримати за підготовку доповіді та участь у студентській конференції			до 20 балів
Всього за дисципліну (навчальна робота)	13/26/81	–	–	42-70
Екзамен (підсумкова атестація)			Тестові завдання, практичні запитання, співбесіда	0-30
Всього за курс				60-100

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика щодо дедалайнів та перескладання:	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності:	Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Курсові роботи, реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу
Політика щодо відвідування:	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна та результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Гриб В.М., Грушанський О.А., Магура Б.О. Основи лісоексплуатації: навчальний посібник (частина I). Київ : Редакційно-видавничий відділ НУБіП України, 2020. 288 с.
2. Гриб В.М., Грушанський О.А., Магура Б.О., Сендонін С.Є. Основи лісоексплуатації: навчальний посібник (частина II). Київ : Редакційно-видавничий відділ НУБіП України, 2021. 314 с.
3. Грушанський О.А, Гриб В.М. Верстати загострю вальні для ланцюгів пиляльних : методичні вказівки до лабораторних занять із дисципліни «Основи лісоексплуатації». Київ : ЦП«КОМПРИНТ», 2018. 62 с.
4. Грушанський О.А, Гриб В.М. Пилки бензиномоторні ланцюгові : методичні вказівки до лабораторних занять із дисципліни «Основи лісоексплуатації». Київ : ЦП«КОМПРИНТ», 2017. 94 с.
5. Грушанський О.А, Гриб В.М. Пилки електромоторні ланцюгові : методичні вказівки до лабораторних занять із дисципліни «Основи лісоексплуатації». Київ : ЦП«КОМПРИНТ», 2016. 58 с.
6. Грушанський О.А, Гриб В.М. Ріжуча гарнітура ланцюгових мотопилок : методичні вказівки до лабораторних занять із дисципліни «Основи лісоексплуатації». Київ : ЦП«КОМПРИНТ», 2017. 55 с.
7. Грушанський О.А, Гриб В.М. Трелювальні трактори з безчокерним технологічним обладнанням : методичні вказівки до лабораторних занять із дисципліни «Основи лісоексплуатації». Київ: ЦП«КОМПРИНТ», 2019. 56 с.
8. Грушанський О.А, Гриб В.М. Трелювальні трактори з чокерним технологічним обладнанням : методичні вказівки до лабораторних занять із дисципліни «Основи лісоексплуатації». Київ: ЦП«КОМПРИНТ», 2017. 52 с.

9. Грушанський О.А, Гриб В.М. Тримери, мотокосяки та кущорізи : методичні вказівки до лабораторних занять із дисципліни «Основи лісоексплуатації». Київ : ЦП«КОМПРИНТ», 2017. 56 с.
10. Збірник технічних умов на класифікацію лісоматеріалів. ДАЛРУ, «Лісогосподарський інноваційно-аналітичний центр». Київ, 2019. 277 с.
11. Підсочка лісу та лісохімія : навчальний посібник / В.П. Рябчук, В.М. Гриб, Л.С. Осадчук, Т.В. Юськевич. Київ : Фірма «ІНКОС», 2012. 204 с.
12. Рябчук В.П. Лісове товарознавство. Київ : УМК ВО, 1991. 236 с.
13. Тиберій Шкіря. Машина та обладнання лісосічних та лісокладських робіт : підручник. Львів : Тріада Плюс, 2005. 436 с.